

6. Лободіна З. Бюджетний механізм: концептуальні засади та перспективи модернізації : моногр. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 412 с.

7. Ткач К. М. Становлення та розвиток системи міжбюджетних трансфертів: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / Тернопільський національний економічний ун-т. Тернопіль, 2014. 20 с.

**Мустеца Надія Василівна,
Мустеца Любов Василівна**
ст. гр.Фзм-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Гупаловська М.Б.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Основою економічного життя держави та зростання матеріального добробуту населення є державні фінанси, основна частина яких зосереджується у бюджетах різних рівнів. Через бюджети здійснюється нагромадження фінансових ресурсів для подальшого їх розподілу та витрачання на потреби держави або громади.

Бюджет держави відноситься до тієї сфери суспільного життя, що безпосередньо стосується інтересів всіх і кожного [1, с. 70]. Разом з тим, бюджет виступає важливим інструментом впливу на розвиток економіки і соціальної сфери.

За своєю будовою бюджет характеризується як бюджетна система. У ньому зосереджена сукупність усіх бюджетів, створених у державі на різних рівнях структур влади і управління.

На формування державного бюджету України впливають основні джерела грошових надходжень від податків, інфляція, валютний курс та інші річні показники розвитку економіки у країні. Разом з тим, відбувається розподіл основних витрат (зокрема соціальної сфери). Річний показник інфляції, курс валюти й інші дані допомагають спрогнозувати, наскільки покращиться або погіршиться життя українця.

Бюджет країни планується відповідно до наявних можливостей залучення фінансових ресурсів та необхідних напрямів фінансування видатків, є специфічним показником економічних, соціальних і політичних особливостей розвитку держави. Формування бюджету здійснюється з огляду на економічний потенціал країни, нагальність та масштабність завдань, що постають перед нею, ролі держави в економіці та інших факторів. При цьому, джерела формування дохідної частини бюджету ідентифікують економічне становище країни, а напрями здійснення видатків – пріоритети на сучасному етапі її розвитку [2, с. 70].

Аналіз формування і використання бюджетних коштів за попередні роки показав, що існуючий метод встановлення податків і накопичення фінансових ресурсів держави по ланках бюджетної системи є конфіскаційним, він не сприяє економічному зростанню, підвищенню зацікавленості в розвитку фінансової бази як держави, так і регіону, не дає можливості вирішувати важливі проблеми соціального захисту населення.

Основною умовою функціонування державності є розвиток місцевих фінансів, а також її важливої складової – місцевих бюджетів. Їх розвиток є дієвим інструментом впливу на темпи соціально-економічного розвитку суспільства як загалом, так і окремих адміністративно-територіальних одиниць.

Тому слід підкреслити вагомість проведених державою заходів щодо надання самостійності всім бюджетам бюджетної системи, тобто вирішення завдань реформування бюджетної системи країни через децентралізацію державних фінансів.

Ми підтримуємо думку про те, що стратегія реконструкції бюджетних відносин в Україні повинна формуватися на пошуку нових додаткових джерел доходів, розробці ефективної системи управління бюджетними ресурсами, дослідженні впливу внутрішніх і зовнішніх екстерналій тощо [3, с. 18]. Проблеми щодо формування місцевих бюджетів у сучасних умовах важливо вирішувати в контексті реформи децентралізації та з врахуванням критеріїв фінансової стійкості бюджетів на місцевому рівні.

Сучасні напрями модернізації механізму формування місцевих бюджетів України констатують поступове зростання обсягів бюджетних ресурсів на місцевому рівні з метою забезпечення фінансової стійкості та соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

Таким чином, необхідне посилення впливу бюджету як однієї із складових системи державного регулювання соціально-економічного розвитку України. Бюджет повинен бути спрямований на подальший соціально-економічний розвиток держави як на довгострокову, так і на середньострокову перспективу, головним завданням яких повинно бути досягнення стійкого економічного зростання в умовах фінансової стабільності, активізації інвестиційних процесів і структурних перетворень та проведення адресної соціальної політики держави. Реальне втілення в життя принципів самостійності при складанні і використанні бюджетів на всіх рівнях управління викликає необхідність будувати взаємовідносини між державним і місцевими бюджетами з урахуванням умов їх соціально-економічного розвитку.

Література:

1. Гупаловська М.Б. Бюджет як основний інструмент фінансового забезпечення реалізації функцій держави. *Перші наукові читання пам'яті С.І.*

Юрія: збірн. наук. праць. Тернопіль: Вектор, 2015. С.70-73 URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/12971> (дата звернення 10.05.2018)

2. Маркуц Ю. І. Формування державного бюджету в розвинутих країнах світу та в Україні. *Бізнес Інформ*. № 11. 2016. С. 222-227

3. Місцеве самоврядування в Україні : сучасний стан та основні напрями модернізації: наук.доп. / [редкол.: Ю.В. Ковбасюк, К.О. Вашенко, В.В. Толкованов]. К.: НАДУ, 2014. 128с.

Паньків Андрій Романович

ст. гр. ФМ-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Лободіна З. М.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Повноцінна реалізація повноважень органів місцевого самоврядування може бути забезпечена за рахунок відповідних обсягів та оптимальної структури видатків місцевих бюджетів.

Провідну роль у бюджетному законодавстві, яке стосується питань формування та реалізації фінансової політики органів місцевого самоврядування, та, зокрема, здійснення видатків місцевих бюджетів відіграє Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456 – VI (далі – БКУ). Зазначений нормативно-правовий акт визначає види і склад місцевих бюджетів (статті 2, 5, 13 БКУ), регламентує бюджетний процес на місцевому рівні (статті 75–80 БКУ), застосування програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів, визначення методичних вимог до запровадження середньострокового планування показників зазначених бюджетів (статті 20–21 БКУ), порядок затвердження місцевих бюджетів з дефіцитом або профіцитом (ст. 72 БКУ), здійснення місцевих запозичень (статті 16, 73, 74 БКУ), визначає склад доходів та видатків місцевих бюджетів, види міжбюджетних трансфертів та порядок їх передачі між бюджетами (статті 92–108) тощо. Особлива увага приділена характеристиці повноважень органів, які здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу; визначенні відповідальності та заходів впливу за вчинені порушення бюджетного законодавства.

Незважаючи на всі позитиви від прийняття Бюджетного кодексу України, одним із його недоліків вважаємо нерозмежованість джерел здійснення видатків місцевих бюджетів (пункт 2 статті 83).

Ми погоджуємося із Кириленко О., яка вважає, що за своїм значенням і обсягами фінансування делеговані повноваження виявилися вагомими,